

PRANEŠIMAS SPAUDAI Nr. 164/25

2025 m. gruodžio 18 d., Liuksemburgas

Teisingumo Teismo sprendimas byloje C-417/23 | *Slagelse Almennyttige Boligselskab, Afdeling Schackenborgvænge*

Diskriminacijos draudimas: Teisingumo Teismas, atsižvelgdamas į Danijos Viešojo būsto įstatymą, paaiškino, kokios situacijos gali būti laikomos diskriminacija dėl etninės kilmės

Danijos Viešojo būsto įstatymu siekiama sumažinti viešųjų šeimos būstų procentinę dalį „pertvarkos teritorijose“. Šioms teritorijoms, be kita ko, būdinga, tai, kad per pastaruosius penkerius metus jose gyvenančių „imigrantų ne iš Vakarų šalių ir jų palikuonių“ procentinė dalis viršijo 50 %. Taikant šį įstatymą dalies viešųjų šeimos būstų, esančių dviejose Slagelsės ir Kopenhagos savivaldybių gyvenamosiose zonose, nuomos sutartys buvo nutrauktos ar turėjo būti nutrauktos. Danijos teismui, nagrinėjančiam ginčus dėl šių sutarčių nutraukimo, kilo klausimas, ar nagrinėjamas įstatymas įtvirtina tiesioginę, ar netiesioginę diskriminaciją dėl etninės kilmės. Teisingumo Teismas pabrėžė, kad etninė kilmė grindžiama keliais veiksniais. Nepakanka atskirai atsižvelgti į vieną kriterijų, kaip antai asmens pilietybę ar gimimo šalį, kad būtų galima nustatyti priklausymą etninei grupei. Siekdamas išnagrinėti galimą tiesioginę diskriminaciją, nacionalinis teismas turi patikrinti, ar kriterijus, susijęs su imigrantų ir jų palikuonių procentine dalimi, yra iš tiesų pagrįstas daugumos „pertvarkos teritorijų“ gyventojų etnine kilme, ir, jei taip, ar dėl to jiems taikomas mažiau palankus požiūris, kaip antai didesnė rizika, kad nuomos sutartys bus nutrauktos prieš terminą. Jeigu nacionalinis teismas konstatuoja galimą netiesioginę diskriminaciją, jis turi patikrinti, ar, nepaisant visko, ji yra pateisinama. Šiuo atžvilgiu jis turės įsitikinti, ar aptariamu įstatymu proporcingai siekiama bendrojo intereso tikslo ir ar juo visų pirma paisoma pagrindinės teisės į būsto neliečiamybę.

Pagal Danijos Viešojo būsto įstatymą reikalaujama patvirtinti plėtros planus, skirtus iki 2030 m. sausio 1 d. sumažinti viešųjų šeimos būstų procentinei daliai vadinamosiose „pertvarkos“ teritorijose (anksčiau vadintose „sudėtingomis geto teritorijomis“). Tai rajonai, kuriems būdinga nepalanki socialinė ir ekonominė padėtis, kalbant apie nedarbo, nusikalstamumo, išsilavinimo ir (arba) vidutinių pajamų lygį, tai pat tai, kad per pastaruosius penkerius metus šiose teritorijose „imigrantų ne iš Vakarų šalių ir jų palikuonių“¹ procentinė dalis viršijo 50 %.

Igyvendinant plėtros planus, susijusius su „pertvarkos teritorijomis“, esančiomis Slagelsės savivaldybės Ringparken rajone ir Kopenhagos Mjølnerparken rajone, dalis viešųjų šeimos būstų, esančių šiose teritorijose, nuomos sutarčių buvo nutrauktos ar turėjo būti nutrauktos. Kai kurie nukentėję nuomininkai ginčijo šias priemones nacionaliniame teisme, visų pirma manydami, kad kriterijai, susiję su „imigrantų ne iš Vakarų šalių ir jų palikuonių“ proporcinge dalimi, įtvirtina tiesioginę ar netiesioginę diskriminaciją dėl etninės kilmės, draudžiamą pagal Sąjungos teisę².

Danijos teismas, nagrinėjantis bylas, šiuo klausimu kreipėsi į Teisingumo Teismą.

Dėl klausimo, ar Danijos įstatyme įtvirtinta **tiesioginė diskriminacija**³, Teisingumo Teismas pažymėjo, kad nagrinėjamas kriterijus, atrodo, yra lemiamas nustatant „pertvarkos teritorijas“, kuriose turi būti sumažintas viešųjų šeimos būstų skaičius. Vis dėlto nacionalinis teismas turės išnagrinėti, ar šiuo kriterijumi nustatomas skirtingas požiūris, pagrįstas daugumos šių teritorijų gyventojų etnine kilme ir dėl to jų gyventojams taikomas mažiau palankus požiūris nei panašių gyvenamųjų zonų, kuriose „imigrantų ne iš Vakarų šalių ir jų palikuonių“ dalis neviršija 50 %,

gyventojams.

Teisingumo Teismas paaiškino, kad sąvoka „etninė kilmė“ grindžiama daugeliu elementų, kaip antai pilietybė, religija, kalba, kultūra ir tradicijomis, taip pat gyvenimo aplinka. Ji nustatoma remiantis veiksnių visuma. **Nei asmens ar jo tėvų pilietybės, nei gimimo šalies kriterijus savaime nėra pakankamas pagrindas preziumuoti asmens priklausymą etninei grupei.** Vien tai, kad teisės aktuose įtvirtintas bendrasis kriterijus apima kelias etnines kilmes, savaime nereiškia, kad šis kriterijus negali būti tiesiogiai ar neatsiejamai susijęs su atitinkamų asmenų etnine kilme. Be to, tokios aplinkybės, kaip tokių teisės aktų parengiamieji darbai, gali padėti konstatuoti, kad nagrinėjamas kriterijus įtvirtina tiesioginę diskriminaciją dėl etninės kilmės.

Dėl galimo mažiau palankaus požiūrio taikymo Teisingumo Teismas mano, kad dėl jo „**pertvarkos teritorijų**“ **gyventojams gali padidėti rizika, kad jų nuomos sutartys bus nutrauktos prieš terminą ir taip jie praras savo būstą.** Ši rizika atrodo didesnė nei kitose gyvenamosiose zonose, kuriose socialinė ir ekonominė situacija yra panaši, bet imigrantų procentinė dalis neviršija minėtame įstatyme numatytos ribos. Teisingumo Teismas pabrėžė, kad tam tikrų apibūdinimų, vartojamų teisės aktuose ar jų rengimo dokumentuose, įžeidžiamasis ar stigmatizuojamasis pobūdis taip pat gali rodyti tam tikros etninės kilmės grupių asmenims taikomą mažiau palankų požiūrį.

Jeigu nacionalinis teismas nuspręs, kad šis įstatymas neįtvirtina tiesioginės diskriminacijos, jis dar turės patikrinti, ar jame nenustatoma **netiesioginės diskriminacijos**⁴. Taip būtų tuo atveju, jei įstatymas, kuris nors iš pažiūros suformuluotas ir taikomas neutraliai, praktiškai lemia tam tikroms etninės grupės priklausantiems asmenų konkrečią nepalankią padėtį. Šiuo atžvilgiu Teisingumo Teismas priminė, kad **tokia konkreti nepalanki padėtis nebūtinai turi būti susijusi tik su viena konkrečia etnine grupe.**

Jeigu nacionalinis teismas padarys išvadą, kad aptariamas įstatymas lemia tam tikrą nepalankią padėtį, jis taip pat turės išnagrinėti, ar įstatymu siekiama Danijos vyriausybės nurodyto bendrojo intereso tikslo, t. y. spręsti socialinės sanglaudos ir integracijos problemas Danijos viešojo būsto sistemoje, laikantis proporcingumo principo. Tai, be kita ko, reiškia, kad reikia nustatyti, ar šiuo įstatymu, kuriame numatyta pareiga patvirtinti plėtros planus, siekiama nuosekliai ir sistemiškai skatinti socialinę sanglaudą, nors ši pareiga netaikoma gyvenamosioms zonoms, kurios nuo „pertvarkos teritorijų“ skiriasi tik tuo, kad jų gyventojų dauguma nėra „imigrantai ne iš Vakarų šalių ir jų palikuonys“. Nagrinėjant pateisinimą taip pat reikėtų atsižvelgti į pagrindinę teisę į būsto neliečiamybę.

PRIMINIMAS: Kreipimaisi dėl prejudicinio sprendimo priėmimo valstybių narių teismams, nagrinėjantiems juose iškeltas bylas, suteikia galimybę pateikti Teisingumo Teismui klausimus dėl Sąjungos teisės išaiškinimo ar Sąjungos teisės akto galiojimo. Teisingumo Teismas nenagrinėja nacionalinės bylos. Remdamasis Teisingumo Teismo sprendimu šią bylą turi išspręsti nacionalinis teismas. Šis sprendimas taip pat privalomas kitiems nacionaliniams teismams, nagrinėjantiems panašias problemas.

Žiniasklaidai skirtas neoficialus dokumentas, neįpareigojantis Teisingumo Teismo.

[Visas sprendimo tekstas ir jo santrauka, jeigu rengiama](#), nuo paskelbimo dienos prieinami CURIA tinklalapyje.

Kontaktinis asmuo: Stefaan Van der Jeught ☎ (+352) 4303 2170.

Sprendimo paskelbimo posėdžio vaizdai prieinami „[Europe by Satellite](#)“ ☎ (+32) 2 2964106.

Likite su mumis!

¹ „Imigrantas“, kaip tai suprantama pagal Danijos Viešojo būsto įstatymą, reiškia užsienyje gimusį asmenį, kurio nėra vienas iš tėvų nėra nei gimęs Danijoje, nei Danijos pilietis. „Palikuonis“ – tai asmuo, gimęs Danijoje, kurio nėra vienas iš tėvų nėra nei Danijos pilietis, nei gimęs Danijoje; arba kurio abu tėvai, net jei yra gimę Danijoje ir įgiję Danijos pilietybę, abu išsaugojo ir užsienio šalies pilietybę. Sąvoka „Vakarų šalys“ apima Sąjungos valstybes nares, Andorą, Islandiją, Lichtenšteiną, Monaką, Norvegiją, Jungtinę Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystę, San Mariną, Šveicariją, Vatikano Miesto Valstybę, Kanadą, Jungtines Amerikos Valstijas, Australiją ir Naująją Zelandiją. Visos kitos, nei nurodytos, šalys laikomos „ne Vakarų šalimis“.

² 2000 m. birželio 29 d. Tarybos [direktyva 2000/43/EB](#), įgyvendinanti vienodo požiūrio principą asmenims nepriklausomai nuo jų rasės arba etninės priklausomybės.

³ Pirma Teisingumo Teismas pažymėjo, jog su sąlyga, kad Danijos teismas atliks patikrinimus, reikia laikyti, kad Direktyva 2000/43 taikoma Danijos viešųjų būstų sistemai. Būsto teikimas už užmokestį pagal šią sistemą susijęs su galimybe gauti paslaugas ir jų teikimu būsto srityje, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2000/43 3 straipsnio 1 dalies h punktą.

⁴ Pagal Direktyvą 2000/43 netiesioginė diskriminacija yra tada, kai dėl akivaizdžiai neutralių nuostatų, kriterijų ar praktikos tam tikros rasės ar etninės kilmės asmenys atsiduria nepalankesnėje padėtyje nei kiti asmenys, nebent tas nuostatas, kriterijus ar praktiką objektyviai pateisina teisėtas tikslas, o jo siekiama tinkamomis ir būtinomis priemonėmis.